

Input // output

Niet-cognitieve vaardigheden

Eerder onderzoek heeft aangetoond dat er een sterk verband bestaat tussen economische groei en de scores op internationale cognitieve testen. Vaak interpreteert men dit verband als bewijs voor het belang van cognitieve vaardigheden voor productiviteit. Niet-cognitieve vaardigheden, zoals motivatie en doorzettingsvermogen, kunnen echter ook de prestaties op cognitieve testen beïnvloeden, waardoor het effect van cognitieve vaardigheden op economische groei overschat is. Balart *et al.* testen deze hypothese met behulp van data over een internationale test voor scholieren uit de jaren 2003, 2006 en 2009. Om zowel cognitieve als niet-cognitieve vaardigheden

te kwantificeren, bekeken de auteurs hoe scholieren aan de test begonnen en respectievelijk hoe hun prestaties veranderden naarmate de test vorderde. Wanneer prestaties verslechteren zou dit volgens de auteurs duiden op een gebrek aan motivatie en ambitie. Uit de analyse blijkt dat beide componenten een significante relatie hebben met de economische groei, waarbij de geschatte effecten vergelijkbaar zijn. Niet-cognitieve vaardigheden zijn daarom, volgens de auteurs, belangrijk voor de relatie tussen testcores en economische groei.

Balart, P., M. Oosterveen en D. Webbink (2015) Test scores, noncognitive skills and economic growth. *IZA Discussion Paper*, 9559.

Misdiagnose

De aandoening ADHD is op dit moment de meest voorkomende diagnose voor scholieren in westerse landen. Omdat de medicatie hier tegen schadelijk kan zijn voor de ontwikkeling van het brein en daarmee het menselijk kapitaal, is het belangrijk om na te gaan of er wellicht sprake is van een misdiagnose. Een reden hiervoor kan zijn dat de onvolwassenheid van relatief jonge kinderen wordt aangezien voor ADHD. Op basis van Duitse data onderzochten Schwandt en Wuppermann deze relatie tussen de leeftijd waarop kinderen naar school gaan en de kans op een diagnose van ADHD. Hieruit blijkt inderdaad dat kinderen die op jongere leeftijd met de school beginnen eerder gediagnosticeerd worden met ADHD. Verder komen ADHD-diagnosen eerder voor in regio's met overvolle klaslokalen en hogeropgeleide ouders. Volgens de auteurs suggereert dit dat leraren en ouders aansturen op diagnosen om zo hun leeromgeving respectievelijk de schoolprestaties van hun kinderen te verbeteren.

Schwandt, H. en A. Wuppermann (2015) The youngest get the pill: misdiagnosis and the production of education in Germany. *CEP Discussion Paper*, 1394.

Profiel foto

Het is steeds gebruikelijker voor een werkgever om een sollicitant op internet op te zoeken. Baert onderzocht met een Vlaams veldexperiment hoe een profiel foto op Facebook de kans op een uitnodiging op een sollicitatiegesprek beïnvloedt. In 2013 en 2014 stuurde hij twee fictieve sollicitaties naar 1056 vacatures waarbij alleen de profiel foto verschilde. Uit de analyse hiervan blijkt dat kandidaten met een gunstige foto ongeveer veertig procent vaker een uitnodiging krijgen voor een sollicitatiegesprek. Hierbij was het effect van een gunstige profiel foto groter voor hoogopgeleide sollicitanten en wanneer de recruiter een vrouw was.

Baert, S. (2015) Do they find you on Facebook? Facebook profile picture and hiring chances. *IZA Discussion Paper*, 9584.

Levensverwachting

Hoewel de gemiddelde levensverwachting de afgelopen eeuw sterk is gestegen, groeiden de verwachtingen die individuen hierover hebben niet mee. Mensen blijken vaak pessimistisch waardoor ze hun levensverwachting met vier à vijf jaar onderschatten. Dit is schadelijk omdat ze dan eerder met pensioen gaan, te weinig sparen en zich verzetten tegen een verhoging van de pensioensleeftijd. Teppa *et al.* onderzochten hoe mensen hun levensverwachtingen bijstellen wanneer ze geïnformeerd worden. In een vragenlijst gaven de auteurs informatie over de levensverwachting over hun cohort, ouders en grootouders. Hieruit blijkt dat het verstreken van informatie ineffectief is. De respondenten werden namelijk nog pessimistischer wanneer ze hoorden wat de levensverwachting van hun ouders en grootouders was. Daarnaast zouden met name oudere en laaggecijferde respondenten weigeren te antwoorden omdat de nieuwe informatie ze in verwarring bracht. Teppa *et al.* benadrukken hiermee het belang van de wijze hoe informatie aan de bevolking wordt verstrekt.

Teppa, F., S. Thorp en H. Bateman (2015) Family, friends and framing: a cross-country study of subjective survival expectation. *DNB Working Paper*, 491.

E-shoppen

In 2015 kochten 11,1 miljoen Nederlanders iets online. Dit komt neer op 77 procent van de bevolking ouder dan twaalf jaar. In 2012 bedroeg het aantal nog 10 miljoen. Het zijn voornamelijk mannen en jongeren die online aankopen doen. Een op de vier perso-

11,1

miljoen online winkelende Nederlanders

nen heeft last van problemen met e-shoppen. Hierbij is late levering de meest voorkomende klacht.

CBS (2015) *Mannen geven online meer geld uit dan vrouwen*. CBS Persbericht, 22 december.

Concentratie en armoede

De mate van concentratie in een markt duidt aan hoeveel aanbieders een markt bedienen. Bij een groeiende concentratie vermindert het aantal aanbieders tot in het extreme geval van een monopolie. Rodríguez-Castelán onderzocht in theorie hoe een groeiende concentratie armoede beïnvloedt. Uit zijn analyse van modellen met exogene en endogene inkomens blijkt dat een hogere concentratie leidt tot welzijnsverlies. De hogere prijzen treffen elke inkomensklasse in de samenleving maar met name de armste. Een mogelijke verklaring is dat de armen minder opties hebben om de duurdere goederen en diensten te substitueren. Wanneer armen recht hebben op een deel van de winsten, kan een hoge marktconcentratie armoede verminderen. Een overheid zou daarom volgens Rodríguez-Castelán winsten moeten belasten en herverdelen naar de armen. Hierdoor worden de effecten van hogere prijzen verlicht.

Rodríguez-Castelán, C. (2015) The poverty effects of marketing concentration. *Worldbank Policy Research Working Paper*, 7515.

Verminderd autobezit

Autobezit is doorgaans minder in steden. Een verklaring hiervoor is dat steden vaker een beter openbaar vervoer hebben. Dit is een indicatie dat aan de auto gerelateerde problemen zoals verkeersopstoppingen en gebrek aan parkeerplaatsen opgelost kunnen worden door het openbaar vervoer te stimuleren. Mulalic *et al.* schatten een model waarbij ze gebruikmaken van Kopenhaagse data uit 2008. In het model kiest een huishouden een auto en zijn woonplaats, waarbij de beschikbaarheid van openbaar vervoer een rol speelt. Uit de simulaties blijkt dat de geplande uitbreiding van het Kopenhaagse metronet het autobezit met twee à drie procent vermindert. Hierbij is de impact het grootst bij huishoudens met een hoger inkomen die vaak meerdere auto's bezitten.

Mulalic, I., N. Pilegaard en J. Rouwendal (2015) Does improving public transport decrease car ownership? Evidence from the Copenhagen metropolitan area. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 139.

Belastingdienst

Koopmans toetste de beleidsdoorlichting van de dienstverlening van de Belastingdienst belastingplichtigen. Uit de toetsing blijkt dat de dienstverlening goed scoort op klanttevredenheid, maar wat betreft efficiëntie zich beperkt tot beschrijvende informatie en slechts enkele aanbevelingen. Koopmans pleit daarom voor gedetailleerdere informatie die niet alleen is gesplitst over verschillende kanalen, maar ook naar doelgroepen en vraag. Daarnaast zou er meer ruimte moeten komen voor experimenten in de toekomst. Elke wijziging in de dienstverlening is immers een kans om de effecten hiervan te evalueren.

Koopmans, C. (2015) Toetsing beleidsdoorlichting dienstverlening Belastingdienst. *SEO Rapport*, 93.

Zittenblijvers

In 2009 doubleerde in de OESO-landen gemiddeld dertien procent van alle vijftienjarigen ten minste één keer op de basisschool of de middelbare school. Baert *et al.* onderzochten de korte- en langetermijneffecten hiervan op basis van Vlaamse en Nederlandse data over scholieren geboren in 1978 en 1980. Hierbij maakten de auteurs gebruik van een discretekeuzemodel waarin ze in tegenstelling tot voorgaand onderzoek kunnen controleren voor verschil in de intelligentie van de scholier. Hoewel de effecten op korte termijn neutraal zijn, leidt het overdoen van een jaar op lange termijn tot studievertraging en schooluitval. Dit effect is het grootst bij scholieren met een lagere intelligentie.

Baert, S., B. Cockx en M. Picchio (2015) Modeling the effects of grade retention in high school. *CESifo Working Paper*, 5679.

Gezonde prikkel

Een arts vindt zijn motivatie zowel in het welzijn van zijn patiënten als in financiële prikkels. Hoewel eerder onderzoek aantoonde dat artsen de patiënt het belangrijkste vinden, zijn er situaties waarin artsen hun eigen beloning verhogen ten koste van het welzijn van de patiënt. Douven *et al.* onderzochten in hoeverre dit opging met gegevens over 1440 vrijgevestigde artsen in de geestelijke gezondheidszorg in de periode 2008–2010. Psychologen en psychiaters werden betaald op basis van de totale behandelingsduur waarbij de beloning trapsgewijs stijgt. Uit het onderzoek komt naar voren dat de meerderheid van de artsen hun behandeling verlengt tot net na een tariefsgrens voor een hogere beloning. Artsen die geen rekening houden met de tariefsgrens behandelen gemiddeld 200 minuten minder en hebben gezondere patiënten. Volgens de auteurs zou dit een sterke correlatie tussen niet-extrinsieke motivatie en de kwaliteit van een arts suggereren.

Douven, R., M. Remmerswaal en R. Zoutenbier (2015) Do extrinsically motivated mental health care providers have better treatment outcomes? *CPB Discussion Paper*, 319.

Gebundeld vervoer

Bij een vliegreis gebruikt de passagier doorgaans meerdere vervoersmiddelen, zoals het vliegtuig, de taxi, trein of bus om naar zijn eindbestemming te komen. Wanneer vervoerders samenwerken en de reis voor een gebundelde prijs aanbieden, voorkomt dit een dubbele marginalisatie en werkt het zodoende welvaartsverhogend. Terwijl in de economische literatuur wordt aangenomen dat vervoerscapaciteit – denk aan aantal stoelen in een vliegtuig – in deze context vast staat, onderzochten Czerny *et al.* hoe samenwerking de capaciteit beïnvloedt en de welvaartseffecten daarvan. Uit het onderzoek blijkt dat samenwerking de capaciteit verhoogt wanneer de marginale kosten voor een zitplaats laag zijn en onveranderd blijven bij hoge marginale kosten. Uit de simulaties blijkt dat in elke scenario samenwerking tussen vervoerders de welvaart verhoogt, doordat er minder vertragingen zijn en de prijzen lager zijn.

Czerny, A., V. van den Berg en E. Verhoef (2015) Complementary alliances with endogenous fleets and loadfactors. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 134.

Boerderijen

Een gemiddelde boerderij in Flevoland omvat vijftig hectare. Hiermee zijn deze boerderijen aanzienlijk groter dan in de rest van Nederland, waar het gemiddelde 39 hectare is. De Flevolandse agrarische sector is ook productiever dan die in de rest van Nederland. Een gemid-

50

Flevolandse hectare

delde boerderij produceerde in 2014 95 ton suikerbieten en 53 ton aardappels, terwijl het gemiddelde elders op 82 respectievelijk 51 ton lag.

CBS (2015) Aantal boerderijen in Flevoland daalt minder snel dan elders. *CBS Persbericht*, 29 december.